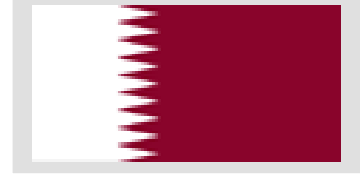

KATAR: GENEL BİLGİLER

Resmi adı	Katar Devleti
Yönetim Şekli	Emirlik
Devlet Başkanı	Sheikh Hamad bin Khalifah Al-Thani
Başbakan	Sheikh Hamad bin Jassem bin Jabir Al-Thani
Yüzölçümü	11.521 km ²
Nüfusu	1.7 milyon
İklim	Yazlar sıcak ve nemli; kışlar ılık ve az yağışlı
Resmi Dil	Arapça
Başlıca Şehirler	Doha (Başkent)
Para Birimi	Katar Riyali (QR)
Zaman Dilimi	GMT + 3 (Türkiye yaz saatinde iken TSİ ile aynı; bunun dışında TSİ +1)
Kur	1 ABD \$ = 3.64 QR (sabit kur)

11.521 km² yüz ölçümü ile küçük bir körfez ülkesi olan Katar'ın tek karasal komşusu 60 km'lik bir sınırı paylaştığı Suudi Arabistan'dır. Denizden Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Oman'a yakın bir konumda olan Katar, Basra Körfezi'nin merkezinde olması ve İran'a yakınlığı sebebiyle jeostratejik açıdan önemli bir ülkedir.

Haziran 2011 tarihi itibariyle tahmini nüfusu 1.7 milyondur. Bu rakamın büyük çoğunluğunu ülkeye Pakistan, Hindistan, İran ve Ortadoğu'nun çeşitli ülkelerinden çalışma amaçlı gelmiş oturma izni olan nüfus oluşturmaktadır. Aslen Katarlı olan Arap nüfus 230.000 (nüfusun yaklaşık % 14'ü) kadardır. Gelişmekte olan Katar ekonomisine paralel olarak yabancı işçi akını devam etmekte ve ülke nüfusu hızlı bir artış göstermektedir. Toplam nüfusun yarısı başkent Doha'da yaşamaktadır. Katar düzlüklerden oluşan, en yüksek rakımı 40 m olan bir yarımadadır. Yazları kurak karasal iklime sahip olup, sıcaklık 50°C'yi bulmaktadır. Su kaynakları çok kısıtlı olup içme suyu ihtiyacı büyük ölçüde deniz suyunun arıtılması suretiyle elde edilmektedir.

Katar düşük nüfus ve yüzölçümüne rağmen özellikle doğalgaz endüstrisinin gelişmesi ile birlikte iddialı şekilde büyüyen bir ekonomiye sahiptir. Yaşadığı ekonomik gelişim, siyasi ve hukuki reform sürecine paralel olarak dış dünyaya da yoğun bir şekilde açılma, dış dünyada yer alma ve söz sahibi olma stratejileri izlemektedir. Ülke onlarca ekonomik projenin yanında sosyal, kültürel ve sportif vb. alanlarda bir çok atılımı üstlenmiştir. Şeyh Hamad'ın eşinin direktörlüğünü yaptığı Qatar Foundation tarafından oluşturulan Education City, Amerikan ve diğer ülkelerin önemli üniversitelerinin kampüslerini bünyesinde bulundurmaktadır. Katar 2006 Asya Oyunları'na ev sahipliği yapmıştır ve 2011 Asya Kupası'nı da düzenleyecek olan ülkedir. Doha 2016 Olimpiyat Oyunlarına aday olmuş, ancak Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından belirlenen finalistler arasında yer alamamıştır. Bununla birlikte Katar, 2022 FIFA Dünya Kupası'na ev sahipliği yapacaktır.

Katar Devleti Körfez İşbirliği Konseyi (Gulf Co-operation Council - GCC) üyesidir. Suudi Arabistan, Kuveyt, Bahreyn, Oman, Birleşik Arap Emirlikleri ve Katar'dan oluşan konseyde gümrük birliği oluşturulmuştur. İthal edilen ürünlerdeki standart tarife % 5 olarak belirlenmiştir. 7 Haziran 2009'da Katar, Suudi Arabistan, Kuveyt ve Bahreyn'le birlikte Körfez Parasal Birliğine yönelik çalışmaların merkezi Riyad'da olacak Para Konseyi tarafından sürdürülmesine ilişkin bir anlaşma imzalanmıştır. Bununla birlikte, Konseyin ortak para birimine planlandığı gibi geçmesi mümkün gözükmemektedir. Konseyin ayrıca Avrupa Birliği ile serbest ticaret anlaşması (STA) fikri mevcut olsa da bu da gerçekleştirilebilmiş değildir. Bunun yerine Çin, Hindistan, Singapur gibi bazı Asya ülkeler ile STA müzakereleri sürdürülmektedir. Bu anlaşmaların gerçekleştiği takdirde Katar'ın hızla gelişen petrokimya sanayine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Katar ayrıca ABD ile de STA görüşmeleri yapmaktadır.

Katar ayrıca 2007-2008 yılları arasında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi geçici üyesi olmuştur. Bunların yanı sıra Katar'ın Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC), Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD), Uluslararası Para Fonu (IMF), Arap Ligi ve Arap Para Fonu (AMF) gibi uluslararası kurumlara üyeliği mevcuttur.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

	2005	2006	2007	2008	2009	2010*	2011*
Nominal GSYİH (milyar \$)	43.0	60.4	80.7	100.4	96.8	128.2	159.6
Kişi başı GSYİH (\$)	59.179	58.367	59.729	58.673	61.920	70.479	78.184
Reel Büyüme Hızı (%)	6,1	12,2	17,3	11.7	9,5	19.4	15.9
Enflasyon oranı (yıllık %)	12,6	11,3	13,7	15.2	-4.9	1.1	4.2
İhracat (milyon \$)	25.762	34.052	41.490	54.912	33.276	58.906	80.742
İthalat (milyon \$)	9.064	14.811	19.824	25.135	20.888	23.381	22.545

Kaynak: Economic Intelligence Unit

(*) EIU tahmini rakamları

EIU'nun Katar ekonomisine ve dünya geneline ilişkin öngörülerine göre:

(%)	2008	2009	2010*	2011*
Reel GSYİH Büyüme				
Dünya Geneli	2.7	-0.8	4.5	3.6
OECD	0.4	-3.4	2.5	1.6
EU27	0.6	-4.2	1.4	1.1
Kur				
¥ : ABD \$	103.4	93.7	89.5	89.5
ABD \$: Euro	1.470	1.393	1.293	1.235
SDR : ABD \$	0.629	0.646	0.661	0.672
Finansal Göstergeler				
¥ 3 Aylık Kredi Faiz Oranı	0.85	0.38	0.19	0.31
ABD \$ 3 Aylık Bono Faiz Oranı	2.18	0.26	0.22	1.35
Varlık Fiyatları				
Petrol (Brent; \$/b)	97.7	61.9	80.0	78.5
Altın (\$/Troy ons)	871.8	973.0	1179,8	1238,8
Gıda, Yem ve İçecek (% \$)	28.3	-20.4	0.4	0.8
Sanayi Hammaddeleri (% \$)	-5.1	-25.6	32.9	3.4

Not: Bölgesel GSYİH büyüme oranları satınalma gücü paritesine göre ağırlıklandırılmıştır.

Kaynak: Economic Intelligence Unit

(*) EIU tahmini rakamları

GENEL EKONOMİK DURUM

Katar ekonomisi son yıllarda yüksek düzeyde seyreden petrol fiyatlarından ve özellikle doğal gaz sanayisinin gelişiminden ve çeşitlenmesinden olumlu şekilde etkilenmiştir. 90'lı yılların sonlarında Hidrokarbon gelirlerinin doğal gaz endüstrisinin çeşitlendirilmesine ve geliştirilmesine, ülkenin altyapı ve ulaşım sektörlerine yoğun bir yatırım şeklinde aktarılmasıyla oldukça dinamik bir ekonomi yaratılmaktadır.

2009 yılında 86.8 milyar dolardan, 2010 yılında 128.2 milyar dolara çıkan Katar GSYİH'sı % 47 oranında bir artış göstermiştir. 2009 yılında 61.920 dolar iken 2010 yılında 70.479 dolara ulaşan kişi başına düşen GSYİH ile Ortadoğu ve Körfez ülkeleri arasında ilk sırada yer almaktadır.

Azalan petrol ve gaz fiyatlarına bağlı olarak GSYİH'daki reel büyüme EIU hesaplamalarına göre 2009 yılında %9.5 ve 2010 yılında %19.4 iken 2011 yılında %15.9 olduğu görülmektedir.

GSYİH oranı (%)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tarım	0,0	0,0	0,0	2,5	1,9	1,7	1,5
Sanayi	5,2	7,2	18,7	10,0	14,9	27,1	19,4
Hizmet	8,1	23,0	15,0	15,4	3,0	6,1	5,4

*Kaynak: Economic Intelligence Unit
(*) EIU tahmini rakamları*

Sıvılaştırılmış doğalgaz üretimindeki artış ve hidrokarbon endüstrisindeki diğer gelişmeler ile gayrimenkul sektöründeki büyüme geçtiğimiz yıllarda Katar ekonomisinin hızlı büyümesinin altında yatan temel etkenlerdir.

Katar'da tarım sektörü GSYİH içinde %0,1'lik bir paya sahiptir. Tüm tarım arazileri devlete aittir ve devlet tarafından tarım alanında yatırım yapılması için çeşitli teşvikler sunulmaktadır. Bununla birlikte bu alanda yatırım yapmak isteyen yerli yatırımcılar oldukça azdır. Katar, gıda ihtiyacının tamamını ithalat yoluyla gidermektedir.

Katar ekonomisini çeşitlendirmek ve petrole olan bağımlılığı azaltmak için doğalgaz alanında ve petrokimya endüstrisinde yeni yatırımlara yönelmiştir. 2010 yılında her biri yıllık 7,8 milyon ton kapasiteli 5 LNG sahasının üretime geçmiştir. Bu da 2009-2010 döneminde gaz üretiminde %88'lik bir artışa tekabül etmektedir. Katar'ın doğal gaz ihracatı yaptığı Uzak Doğu pazarları ve İngiltere'deki ekonomik küçülmenin Katar ekonomisine da yansımaları endişeleri vardır. Ancak, Katar'ın gaz pazarındaki dominant pozisyonu ve düşük üretim maliyetleri Katar'ın bu durumdan minimum etkileneceğini göstermektedir.

20 yılı aşkın bir süredir kullanılan 1 Katar Riyali/3,64 ABD Doları sabit kurunun sürdürülebilmesi amacıyla Katar'daki faiz oranları Amerika'daki faiz oranları değişikliklerine benzer bir trend izlemiştir.

Diğer taraftan doların geçtiğimiz yıllarda diğer önemli para birimlerine karşı değer kaybetmesi, ithalatını yoğunlukla AB ülkelerinden gerçekleştiren Katar ekonomisinde enflasyonu artırmıştır. 2008 yılında ortalama yıllık %15.2 olarak gerçekleşen enflasyon 2009'da %4.9'a, 2010 yılında ise %1.9'a düşmüştür. EIU hesaplamalarına göre enflasyonun 2011'de %4.2 olarak gerçekleşmiş olduğu düşünülmektedir.

2000 yılından itibaren bütçe fazlası vermekte olan Katar'da Maliye Bakanlığı'nın oldukça muhafazakar bir hesaplama yöntemi tercih ettiği bilinmektedir. Economic Intelligence Unit (EIU) verilerine göre 2009 yılında 12.3 milyar dolar olan bütçe fazlası 2010 yılında 35.5 milyar olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılında ise 58.1 milyar dolar olarak gerçekleşmiş olduğu tahmin edilmektedir.

EIU raporuna göre 2005 – 2009 yılları arasında hükümet gelirlerinin GSYİH içindeki payı ortalama yıllık %40,38 olarak gerçekleşmiş olup 2010/11 döneminde ise petrol ve gaz fiyatlarındaki tahmini yükselişe bağlı olarak %37.3 oranında gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Ülke özellikle sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ihracatındaki artıştan faydalanmaktadır. 2006 yılında Katar, Endonezya'yı geçerek dünyanın bir numaralı LNG tedarikçisi olmuştur.

2007 – 2011 yılları arasında Katar hükümeti enerji kaynakları üretimi ve imalat sanayii kolları için 75 milyar dolarlık, toplamda da 150 milyar dolarlık yatırım planlamıştır. Belli başlı projelerde kullanılmak üzere, Katar ekonomisi açısından uzun vadede ekonomik büyümeye olumlu yansıtacak nitelikte makina ve malzeme ithalatı artmıştır.

Ulaşım, alt ve üst yapı projelerinde çalışmak üzere dışarıdan gelmekte olan işçileri ve ailelerini barındıracak büyük gayrimenkul ve yerleşim alanı yatırımları yapılmaktadır. 2006'da organize edilen Asya oyunları için de önemli harcamalar yapılmıştır. Düşen enerji gelirlerine rağmen, Hükümetin altyapı, sağlık ve eğitim sektörlerine yatırımları devam etmektedir.

Katar'da 1998'den itibaren özelleştirmenin hızlandığı gözlemlenmektedir. Elektrik ve su dağıtımında, iletişimde, petrol ve doğal gaz hizmetlerinin belirli bölümlerinde Katar Elektrik ve Su İşletmesi (Qatar Electricity and Water Company), Katar Telekom (Q-Tel) ve Katar Yakıt Şirketi (Qatar Fuel Company) tamamen veya kısmen özelleştirmeye tabii olmuştur.

DIŞ TİCARET

Katar dış ticareti, uluslararası enerji fiyatlarına bağlı olarak Őekillenmektedir. Son yıllarda petrol, doğal gaz, sanayii, altyapı, eğitim ve turizm alanlarında devam eden veya tamamlanmış projelere bağlı olarak ihracat ve ithalatta büyük artış yaŐanmıŐtır.

Katar'ın Dış Ticareti

Milyon \$	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2005	25.762	9.064	16.698	34.826
2006	34.052	14.811	19.241	48.863
2007	41.490	19.824	21.666	61.314
2008	54.912	25.135	29.777	80.047
2009	33.276	20.888	12.388	54.164
2010	58.906	23.381	35.525	82.287
2011*	80.742	22.545	58.197	103.287

Kaynak: Economic Intelligence Unit

(*) EIU tahmini rakamları

İhracat rakamları ve kalemleri incelendiğinde, ekonominin özellikle doğal gaz sektörü üzerinden çeşitlendirilmesi çabalarının gerçekleŐmeye baŐladıėı gözlemlenebilir. Doğal gaz, kimyasal eŐitleri, demir ve elik sektörlerinde dikkat çekici ihracat artışları gözlemlenmiştir. EIU hesaplamalarına göre Katar ihracatının 2011 yılında 80.7 milyar dolar olarak gerekleŐeėi öngörülmektedir.

2005 – 2010 yılları ortalama yıllık 18.8 milyar dolar olan ithalat genel olarak artış göstermiştir. Makine ve inşaat malzemesi başta olmak üzere, yapılan yatırımlardan doğan bu ithalat ihtiyacı 2005 yılındaki 9.064 milyar dolar seviyesinden 2010 yılı sonu itibariyle 23.3 milyar dolara çıkmıştır.

Economic Intelligence Unit hesaplamalarına göre ithalatın 2011 yılında 22.5 milyar dolar olarak gerekleŐeėi öngörülmektedir.

2005 yılında 16.7 milyar dolar olan ticaret fazlası genel olarak artış gösterse de 2010 yıl sonu itibariyle 15.1 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Coğrafi ve iklimsel Őartlar, nüfusun azlığı, sürdürülen hızlı yatırım programı ve hızla artan gelirler ithalatı zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla Katar ithalatı kolaylaŐtırıcı ve liberal bir dış ticaret politikası izlemektedir. Katar'ın da yesi bulunduğu KİK GB çerçevesinde temel gıda mamulleri ve canlı sebze ve meyvede GV oranı %0, diğer ürünlerde CIF% 5'tir. GB çerçevesinde ithalat mevzuatı da oldukça basittir.

SEKTÖRLER

TARIM SEKTÖRÜ

Tamamı devlete ait olan ekilebilir alanları, toplam yüzölçümünün %0,7'sine tekabül eden Katar'ın GSYİH'sı içinde %0,1'in altında bir paya sahip olan tarım sektörü, iklimin elverişsizliği ve su kaynaklarının yetersizliği nedeniyle büyüme kaydedememektedir. Ülkenin tarım üretimi bazı sebzeler ve hurma ile sınırlı olup gıda ihtiyacının hemen hemen tamamı ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Devlet teşvikleri Katarlılar'ın bu sektöre yatırım yapmasını istenen düzeyde sağlayamamıştır. Dolayısıyla tarımdaki işgücünün neredeyse tamamı yabancılardan oluşmaktadır. Tarım sektöründe istihdam edilen kişi sayısı toplam nüfusun yaklaşık %2'sine tekabül eden 16.000 kişi civarındadır.

BMI verilerine göre Katar'ın toplam gıda tüketimi 2010 yılında 2.14 milyar dolar iken, bu rakamın 2011 yılında %5.91 oranında artarak 2.3 milyar dolar olması öngörülmektedir. Gıda tüketiminin Katar GSMH'sının içindeki payı 2010 yılında %1.49 iken, 2011 yılında bu payın %1.43 olması tahmin edilmektedir.

2010 yılında Katar'ın toplam gıda ihracatı 30.6 milyon dolar iken, gıda ithalatı 1.6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

HİDROKARBON :

Katar sahip olduğu hidrokarbon (petrol, doğal gaz vb.) endüstrisi ile dikkat çekmektedir. Diğer körfez ülkeleri gibi bir petrol üreticisi olmanın ötesinde, asıl gelişmeyi doğal gaz endüstrisi ile göstermektedir. Ras Laffan'ın denizden 75 km açığında bulunan North Field tesisleri, 910 trilyon ft³ ile tek başına değerlendirildiğinde dünyada en fazla doğalgazı bulunduran kaynaktır. Bu rakam 160 milyar varillik petrole denk değerdedir ve halihazırdaki üretim seviyesinde 200 yıllık üretime tekabül etmektedir. Bu kaynak sayesinde Katar, Rusya ve İran'ın ardından dünyada en fazla doğalgaz rezervine sahip ülke konumundadır. Katar bu avantajını, doğal gaz boru hatları ile pazarlamanın yanısıra doğal gaz türevli ürünlere dönüştürerek kullanmaktadır. Bunlar, sıvı doğal gaz (LNG), doğal gazdan üretilen likit yakıtlar (GTL) ve de petrokimya ürünleridir.

Petrol ve doğalgaz sektörü Katar'ın GSMH'sının %60'ını oluşturmaktadır. 2010 yılında Katar'ın enerji tüketiminin %79'u doğalgazdan sağlanırken %21'i petrolden sağlanmaktadır. BMI tahminlerine göre, 2014 yılında bu oranın doğalgaz için %84.4 ve petrol için %15.6 olması beklenmektedir.

Ülkenin petrol ve doğalgaz kaynakları "Qatar Petroleum" (QP) isimli şirket tarafından idare edilmektedir. QP tarafından açıklanan rakamlara göre 2007 – 2011 yılları arasında 33 milyar doları GTL, 28.5 milyar doları da doğal gaz sektöründe olmak üzere toplam 83 milyar dolar değerinde geliştirme projeleri planlanmıştır.

Sıvı Doğal Gaz (LNG) :

Katar dünyanın en büyük LNG ihracatçısıdır ve dünya LNG ihtiyacının %17.5'ini karşılamaktadır.LNG ihracatını gerçekleştiren 2 şirket: Qatargas ve Ras Laffan LNG Company'dir. LNG ihracatı 2009 yılında 49 milyar m³ iken, 2010 yılında 93 milyar m³ olarak gerçekleşmiştir. Business International Monitor (BMI) tahminlerine göre 2014-2015 yıllarında ihracatın en az 107 milyar m³ olması beklenmektedir.

Üretilen LNG başta Japonya, G. Kore, İspanya'ya ihraç edilmekte olup, önümüzdeki dönemde bu ülkelerin yanı sıra Hindistan, Fransa, İngiltere ve ABD'ye ihraç edilecektir.

Katar'ın LNG ihracatı entegre proje anlayışı çerçevesinde yürütülmektedir. Qatar Petroleum, üretilen LNG'yi hedef pazarlara ulaştırmak üzere, 2010 yılında sahip olduğu 56 gemiyle dünyanın en büyük tanker filolarından birini kurmuştur.

Katar'ın LNG üreticilerinden Ras Gas'ın 6. LNG tesisi, 12 Ağustos 2009 tarihinde üretime başlamıştır. 7,8 milyon ton/yıl kapasitesi ile Ras Gas'ın üretim hacmini de 28,5 milyon ton/yıl'a yükselten Train 6, gelecek yıllarda devreye alınması planlanan Train 7 ile birlikte Ras Gas III'ü oluşturmaktadır. Ras Gas III Şirketi'nin, %70'i Qatar Petroleum'a ve %30'u ExxonMobil'e ait olup üretilen LNG ABD'ne ihraç edilecektir.

Global kriz nedeniyle özellikle Asya'da LNG talebinin azalması ve LNG fiyatlarının düşmesi, LNG anlaşmalarını uzun süreli ve "al ya da öde" biçiminde yapan Katar'ın sözkonusu anlaşmalarının sürdürülebilirliği konusunda şüpheler uyandırmaktadır. Bu nedenle mevcut yüklemeleri kaydıracak yeni pazar arayışlarını sürdüren Katar, Avustralya'nın geliştirdiği kapsamlı LNG üretim projeleri çerçevesinde uzun vadeli alıcılara yönelik fiyat ayarlamaları yapmakta, ayrıca doğalgazın boşaltımı için terminaller kurmaktadır.

QP, %45 payla İngiltere'de South Hook Terminali, %45 payla İtalya'da Adriatic LNG Terminali ve yine %45 payla ABD Golden Pass Terminali projelerine sahiptir. Çin ile Katar arasında son 2 yıl içerisinde enerji alanında imzalanan 4. anlaşma kapsamında, Katar'ın doğusunda 5.649 km²'lik bir offshore sahasının 25 yıl süre ile üretim paylaşım modelinde (EPSA) China National Offshore Oil Co. tarafından geliştirilmesi ve ilk etapta 100 milyon dolarlık bir yatırım yapacağı öngörülmektedir.

QP daha önce Hainan Eyaletinde 2,6 milyon ton/yıl kapasiteli bir olefin tesisi kurmak üzere MoU ile, 2008 yılında Royal Dutch Shell ve PetroChina ile Çin'de bir petrokimya tesisi ve rafineri kurmak üzere bir niyet mektubunu da imzalamıştır. Ayrıca Qatar Gas da 25 yıl süreli, CNOOC ile yıllık 2 milyon ton, PetroChina ile de yıllık 3 milyon ton LNG satış anlaşmalarına da imza koymuştur.

Sıvı Yakıtlar: Katar, yaptığı yatırımlarla ve sahip olduğu 5 milyon varil/güne eşdeğer 77 milyon tonluk LNG üretim kapasitesi ile buna bağlı olarak 77 milyon ton/yıl LNG ihracatı hedefi ile “dünyanın sıvı yakıt (GTL) merkezi” olma yolunda ilerlemektedir. LNG’de olduğu gibi küresel enerji firmalarıyla ortak girişim şeklinde üretim yapılmaktadır. “Orxy GTL” ve “Pearl GTL” bu ortaklıkların en belirgin örneklerindedir.

Orxy GTL dünyanın en büyük GTL tesisi olarak 2006 yılı Haziran ayı içerisinde RasLaffan sanayi yerleşkesinde faaliyete geçmiştir. QP ve Sasol (Güney Afrika) iş birliği ile günlük 24 bin varili dizel, 9 bin varili nafta ve bin varili LPG olmak üzere günlük 34 bin varillik sıvı yakıt üretimi sağlanmaktadır. Pearl Qatar ise QP ve Shell arasında 2004 yılında kurulan ortaklık ile toplamda günlük 140 bin varillik üretime ulaşılacak bir projedir. Proje yüksek maliyet artışları ve gecikmelerle sürdürülmektedir.

Petrokimya: Katar yıllık 8.5 milyon ton petrokimya ürünü ihracatı gerçekleştirmektedir. 12 milyar dolarlık bir yatırım ile 2012 yılına gelindiğinde bu kapasitenin yıllık 28 milyon tona çıkarılması amaçlanmaktadır. Petrokimya faaliyetlerini yürüten şirketler “Industries of Qatar” isimli bir holding altında toplanmış durumdadır.

Petrokimya sektörü firmaları; QAPCOQatar Petrochemical Co., QAFCOQatar Fertiliser Co., QAFACQatar Fuel Additives Co., QVCQatar Vinyl Co., QchemQatar Chemical Co. Ve SEEF olarak sayılabilir. Katar, halihazırda 4 tesis ile doğalgazdan yılda 875.000 ton etan, 735.000 ton propan ve 490.000 ton bütan üretmektedir. Qapco, Qafco, Qchem ve Qafac tarafından girdi olarak kullanılan bu ürünler makta ve ayrıca ihraç edilmektedir.

Önümüzdeki 5 yıl için Katar’da petrokimya sektöründe yapılan yatırımların toplam değeri 15 milyar dolardır. Bu yatırımlarla Katar dünyada petrokimya üretiminde 4. sırada yer almayı hedeflemektedir.

Ethylene üretimi ile ilgili gerçekleştirilen yeni projelerin %50’si Körfez Bölgesi tarafından gerçekleştirilmektedir. Katar %14’ük bir pay ile Suudi Arabistan’dan sonra Körfez ülkeleri içerisinde bu projelere en çok yatırım yapan ikinci ülkedir. Katar’ın 2009 yılında Ethylene üretimi 2.6 milyon ton iken, 2014 yılında bu rakamın 6,2 milyon ton olması beklenmektedir.

Katar’da Petrokimya Ürünleri Kapasiteleri (‘000 tpa)

	2008	2009	2010	2011*	2012*
Ethylene	1.300	1.300	2.600	2.600	2.600
HDPE	450	450	450	450	450
LDPE	400	400	400	400	700
LLDPE	NA	NA	450	450	450

PE	850	850	1.300	1.300	1.600
Ammonia	2.150	2.150	2.150	3.550	3.550
Urea	3.000	3.000	3.000	4.300	5.700
Methanol	835	835	835	835	835

Kaynak: Business International Monitor (BMI)

() BMI tahmini rakamları*

Doğal Gaz: Katar, doğal gaz bakımından Rusya ve İran'dan sonra dünyanın en büyük üçüncü, serbest doğalgaz açısından ise dünyanın en büyük rezervine sahiptir. Katar'ın yaklaşık 25,3 trilyon metreküplük doğalgaz rezervleri, dünya rezervlerinin yaklaşık %15'ine tekabül etmekte olup 160 milyar varil petrole eşittir. Katar bu kaynakları 200 yıl boyunca işletebilecektir.

Doğalgaz üretimi 2010 yılında günlük 135 milyar m³ iken, BMI tahmini rakamlarına göre 2015 yılında günlük 175 milyar m³'e çıkması öngörülmektedir. Tüketime ise belirtilen süreçte 23 milyar m³'ten, 38 milyar m³'e çıkması ve 137 milyar m³ doğalgazın da ihraç edilmesi beklenmektedir.

	2008	2009	2010	2011*	2012*
Kanıtlanmış Doğalgaz Rezervi (trilyon m ³)	25.3	25.3	25.3	25.7	26.0
Doğalgaz Üretimi (milyar m ³)	77.0	89.3	135.0	150.0	155.0
Doğalgaz Tüketimi (milyar m ³)	20.2	21.1	23.2	25.3	28.1
Doğalgaz İhracatı (milyar m ³)	56.8	68.2	111.8	124.7	126.9
Doğalgaz İhracatından Sağlanan Gelir (milyar dolar)	19.9	17.0	35.5	41.1	44.5

Kaynak: Business International Monitor (BMI)

() BMI tahmini rakamları*

Katar'ın sanayi sektörünü geliştirme çabaları, doğalgaz sıvılaştırma (LNG) ve doğalgazdan petrol ürünleri üretimi (GTL) yoluyla büyük ölçüde ülkenin zengin doğalgaz kaynaklarını girdi olarak kullanacak projelere yoğunlaşmıştır. Yalnız LNG sektöründe Katar'a çekilen yabancı sermaye miktarı 70 milyar doları aşmıştır.

2004 yılında inşasına başlanan boru hattı ile Birleşik Arap Emirlikleri'ne ve sonrasında Oman'a doğal gaz akışı sağlanması öngörülmüştür. Abu Dabi merkezli Mubadala şirketinin %51, Fransız Total'in ve Occidental şirketlerinin her birinin % 24.5 oranla sahip olduğu Dolphin Energy adı altında kurulan şirketin Qatar Petroleum ile yaptığı anlaşma gereği 25 yıl boyunca North Field doğalgazını Abu Dabi ve Dubai'ye götürme hakkı kazanmıştır. Körfez İşbirliği Konseyi ülkeleri içerisinde ihracata yönelik ilk enerji hattı olma özelliğini taşıyan ve 364 km boyunca denizin altından uzanan bu hattın sevkiyat başlamış durumdadır. Daha sonra Oman Oil şirketiyle yapılan anlaşma ile gazın Oman'a götürebileceğine karar kılınmış ve Pakistan'a da ulaştırılabilmesi planlanmıştır.

Yine Qatar Petroleum ve Exxon Mobil şirketinin anlaşması ile, yerel tüketim için kullanılmak üzere günlük 750 milyon ft³ gaz sağlayan “Al-Khaleej I” projesi hayata geçirilmiştir. “Al-Khaleej II” projesi ile de bunun 2009 yılı ile birlikte 1.5 milyar ft³e çıkarılması planlanmıştır. Katar halihazırda günlük 800.000 ft³ North Field’den gelmek üzere 2 milyar ft³ doğal gaz tüketiminde bulunmaktadır. Bu rakamın 2010 yılı içinde ikiye katlanması beklenmektedir.

Petrol: Katar’da petrol ilk olarak 1939 yılında ülkedeki tek karasal petrol kaynağı olan Durkham’da bulunmuştur. Durkham’ın haricinde 9 adet deniz aşırı petrol tesisi bulunmaktadır.

Katar devletine ait olan Qatar Petroleum şirketi, petrol rezervlerini 26.8 milyar varil olarak belirlemiştir. Söz konusu rezervlerin 50 yıl boyunca işletilebileceği öngörülmektedir. Günlük ortalama 1.6 milyon varil üretilmekte olup, bu miktarın 2015 yılında 1.8 milyon varil seviyesine çıkarılması beklenmektedir. Bu üretim Suudi Arabistan (9.8 milyon varil / gün) ve BAE (2.6 milyon varil / gün) ile karşılaştırıldığında ise göreceli olarak düşük bir seviyededir. Katar petrolünün büyük çoğunluğunu periyodik sözleşmelerle Uzak Doğu ülkelerine ihraç etmektedir.

BMI verilerine göre, Katar’da petrol talebi 2010 yılında günlük 218.000 varil iken, 2015 yılında günlük 291.000 varile çıkması tahmin edilmektedir.

	2008	2009	2010	2011*	2012*
Kanıtlanmış Petrol Rezervi (milyar bbl)	26.8	26.8	26.8	26.5	26.5
Petrol Üretimi (günlük/ varil)	1.378.000	1.345.000	1.639.000	1.714.000	1.712.000
Petrol Tüketimi (günlük/ varil)	198.000	209.000	218.000	231.000	245.000
Petrol İhracatı (günlük/ varil)	1.180.000	1.136.000	1.421.000	1.484.000	1.468.000
Petrol İhracatından Sağlanan Gelir (milyar dolar)	40.5	25.2	39.9	43.3	45.5

Kaynak: Business International Monitor (BMI)

() BMI tahmini rakamları*

Qatar Petroleum, büyük enerji şirketleriyle keşif ve üretim paylaşım anlaşmaları, geliştirme ve üretim paylaşım anlaşmaları suretiyle petrol üretimi yapmaktadır. Hidrokarbon kaynaklarına sahip 46.840 km²’lik bir alan 18 blok halinde bölünmüş ve buna göre üretim organize edilmiştir.

Katar Milli Petrol Şirketi’nin uluslararası operasyonlarını yürüten Katar Uluslararası Petrol Şirketi, dünyanın çeşitli bölgelerinde gaz ve petrol alanlarında yatırım yapmak üzere Canadian Natural Firması ile bir iyi niyet anlaşması imzalamıştır. Katar Petrol Şirketi’nin halihazırda, Afrika, Çin, Hazar Denizinde enerji yatırımları, ayrıca İtalya, Belçika, İngiltere ve ABD’de terminal inşası yatırımları mevcuttur.

Petrol Rafinerisi:

Katar'da toplam 2 tane petrol rafinerisi vardır. Qatar Petroleum 1958 yılında yapılmış ve kapasitesi günlük 200.000 varildir. Ras Laffan ise 2009 yılında yapılmış ve kapasitesi günlük 146.000 varildir. Al-Shaheen Rafinerisi ise proje aşamasındadır. Günlük 250.000 varil kapasiteli bu rafinerinin proje değeri 11 milyar dolardır.

Hali hazırda rafine ürün tüketimi günlük 30 bin varil olup, bu miktarın çoğu ihraç edilmektedir.

İNŞAAT

İnşaat sektörü, özellikle 1996 yılından beri gerek doğal gaz projeleri ile gerek Katar'ın üstlediği büyük spor organizasyonları sayesinde (2006 Asya Oyunları) canlı bir dönem yaşamaktadır. Sektör, 2002 – 2008 yılları arasında nominal bazda 5 kat büyüme kaydetmiştir. Gaz sanayinde yaşanan gelişmeye ilaveten ülkeye giriş yapan işçi akımının yarattığı emlak talebi de bu canlılığa yol açan önemli bir etkidir.

Katar'da sürdürülen veya planlanmış alt ve üst yapı projelerinin toplam tutarı yaklaşık 150 milyar dolar düzeyine ulaşmıştır.

2010 yılında inşaat sektörünün toplam değeri 6.6 milyar dolar iken bu rakamın BMI tahmini verilerine göre, 2015 yılında 11.9 milyar dolar olması beklenmektedir. İnşaat sektörü 2010 yılında Katar GSMH'sinin %4.6'sını oluştururken, bu oranın 2015 yılında %5.7'yi bulması beklenmektedir.

Müteahhitlik ve müşavirlik alanında tüm yol, altyapı ve üstyapı uluslararası ihalelerini açan Katar Bayındırlık İdaresi Ashghal'ın; 2007/08 – 2011/12 arasındaki dönem için toplam 16,2 milyar dolar değerinde 66 projeyi hayata geçireceği T.C. Doha Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği tarafından ifade edilmektedir. Söz konusu projelerin dağılımı aşağıdaki gibidir:

29 adet yol projesi için 8,2 milyar dolar	Başlıcaları: Salwa Yolu, Kuzey Yolu (4 faz), Dukhan Otoyolu (3 faz), Umm Birkah Yolu, Doha Çevre Yolu (çeşitli fazlar), Mesaimer Yolu, 55. Karayolu, Lusail Caddesi, Al Markhia ve TV Kavşakları ile Wakrah Yolu projeleri
16 adet bina projesi için 3 milyar dolar	Başlıcaları: Tıp Kulesi (Medical Tower), Olimpiyat Köyü, Wakrah Hastanesi, Deniz Bilimleri ve Balıkçılık Araştırma Merkezi, Al Khor Çevre Parkı, Emirlik Yat Rıhtımı, Ruwai Limanı Geliştirme projesi ve çeşitli sağlık merkezleri ve okul inşaatları

21 adet su ve kanalizasyon projesi için 4,9 milyar dolar	Başlıcaları: Sanayi Bölgesi, Wakrah, Maither, Doha Club yakınlarındaki pompa istasyonlarının inşası ve mevcut tesislerin iyileştirilmesi çalışmaları
--	--

Kaynak: T.C.Başbakanlık DTM İGEME Katar Ülke Raporu 2009

Ashgal 2008-2009 bütçe döneminde çeşitli yol inşaatları için 4 milyar dolar, kanalizasyon ve su arıtma sistemleri için 2 milyar dolar, aralarında laboratuvarların, çeşitli klinikler ve Kardiyoloji Kulesinin yanı sıra Hamad Medical City içerisinde 4 Hastane, Wakra hastanesi, 2008 yılında 40 okul ve 30 anaokulu , 2009 yılında ise 20 okul binasının inşasının yer aldığı bina yatırımları için 2 milyar dolar olmak üzere toplam 8 milyar dolarlık kaynak tahsisi etmiştir.

Katar Elektrik ve Su İdaresi (Kahramaa), ülkenin giderek artan elektrik ve su ihtiyacının karşılanmasına yönelik 5 yıllık bir plan uygulamaktadır. 2008 – 2010 döneminde yıllık ortalama % 12 enerji talep artışı öngörüsü çerçevesinde, toplam kurulu gücün 4.200 MW'tan 7.900 MW'a, günlük su desalinizasyon miktarının ise 662.4 milyon litreden 1.1 milyar litreye çıkarılmıştır. Geçtiğimiz 8 yılda elektrik üretim ve dağıtımı için yapılan toplam harcama 7.8 milyar dolar olup 2008 – 2010 yılında bu sektörde % 75'i elektrik üretim ve dağıtımı, % 25'i ise su sektörü olmak üzere toplam 7.5 milyar dolarlık yatırım yapılmıştır.

Petrol ve doğalgaz sektöründe sürdürülen ve planlanan Pearl GTL (15 milyar dolar), Qatargas 2 (13 milyar dolar), Qatargas 3 (5 milyar dolar), Qatargas 4 (6 milyar dolar), Rasgas (10 milyar dolar), Al Shaheen Rafinerisi (9 milyar dolar), Barzan Gaz Sahası Geliştirme (5 milyar dolar) ve Al Saheheen Petrol Sahası Geliştirme (5 milyar dolar) projelerinin de aralarında bulunduğu yatırımların toplam tutarı 75 milyar dolara ulaşmaktadır. Diğer taraftan petrokimya sektörü de Katar'ın uzun vadeli yatırım planları arasında yer almaktadır.

Ulaştırma sektöründe 11 milyar dolar tutarındaki 50 milyon yolcu kapasiteli Yeni Doha Uluslararası Havalimanı Projesinin terminal inşaatı TAV tarafından Japon Taisei firmasıyla birlikte sürdürülmektedir. Bunun yanı sıra 6 milyar dolara mal olması öngörülen 6 milyon konteynırlık kapasiteye sahip olacak yeni Doha Limanı'nın proje çalışmaları sürdürülmektedir.

Sektördeki tüm bu canlılık ve özellikle yabancı işçi nüfus artışından ileri gelen talep ile birlikte kira enflasyonu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında ülkede çimento arz eksikliği de mevcuttur. Katar hükümeti bu arz eksikliğini kapatmak amacıyla "Gulf Cement Company" gibi çimento üretimini arttıracak yeni tesislere başvuruyorsa da eksikliğinin kapatılamayacağı değerlendirilmektedir. Katar'ın başta inşaat demiri ve çimento olmak üzere inşaat malzemelerinin büyük bir kısmını ithal etmeye devam edeceği öngörülmektedir.

Ayrıca, Katar'ın temel inşaat malzemeleri sektöründeki oligopollerin kırılması konusunda etkin bir çaba göstermemesi, diğer taraftan Doha Limanı'nın düşük kapasitesi nedeniyle yeterli malzeme tedarikine imkan vermemesi de inşaat malzemeleri sektöründe fiyat artışlarına neden olmaktadır.

Katar'da sürdürülen projelerin en önemli yönlerinden bir tanesini kamu ihalelerinin "sabit fiyatlı" olarak gerçekleştirilmesi oluşturmaktadır. Bu anlamda, müteahhitlik firmaları gerek yüksek fiyat artışlarından dolayı, gerek projelerdeki değişikliklerin fiyatlara yansıtılmaması nedeniyle önemli risklerle karşılaşmışlardır. Katar'ın sabit fiyatlı kontratlarda ısrarı, özellikle enerji sektöründe sürdürülen projelerde çok büyük gecikmelere yol açmaktadır.

Çeşitli sektörlerde yakalanan yüksek performans, Katar'daki gayrimenkul yatırımlarını da hızlandırmıştır. The Pearl, Lusail City, Urjuan City, Al Waab City gibi karma (ticari ve iskan) kullanım amaçlı gayrimenkul geliştirme projelerinin de aralarında yer aldığı sektör yatırımlarının toplam bedeli yaklaşık 20 milyar dolardır.

Gulf Island" veya "Körfezin İncisi" adıyla deniz doldurulmak suretiyle yaratılacak bir ada yerleşkesi projesi ve de 5 milyar dolar değerindeki "Lusail Energy City" adıyla bir Enerji yerleşkesi projeleri mevcuttur.

Pearl Qatar Projesi: Doha'ya yaklaşık 20 km uzaklıkta 400 hektarlık bir alanı kaplayacak ve 40,000 konuta ev sahipliği yapacak şekilde bir yapay ada olarak inşa edilmektedir. İlk yatırımcılar 2009 yılı içerisinde adaya yerleştirilmiştir. Proje 2011 yılında tamamlanacaktır. Projeyi % 45 hisseyi elinde bulunduran "United Development Company" yürütmektedir. Doha Borsası'nda proje halka arz edilmiştir.

Pearl – Qatar projesi yabancılara serbest yatırımın sağlandığı bir projedir.

Energy City – Lusail Projesi: Enerji sektörüne hitap edecek şekilde planlanmış, iş merkezlerini ve yerleşim birimlerini bir arada barındıracak diğer bir yerleşke projesidir. 20 bin kişilik lüks iş merkezleri ve 10 bin kişilik lüks konut inşa edilmesi hedeflenmektedir. Proje tutarı toplam 5.5 milyar dolardır. Enerji üretimi veya her türlü destek hizmetleri, enerji altyapı, ulaştırma veya ticareti ile ilgili yabancı şirket ve iş adamlarının bu yerleşkeye çekilmesi hedeflenmektedir.

Sektör katılımcılarına hizmet etmek üzere "e-şehir" kavramı gibi belli bilişim teknolojisi donanımlarıyla inşa edilmektedir.

Finansal krizin kısa vadede Katar üzerindeki en önemli etkisi, ülkenin yatırımlarını gerçekleştirmek için ihtiyaç duyduğu finansmanı uluslararası piyasalardan kriz öncesindeki kadar rahat temin edemeyecek olmasıdır. Bu da yatırım projelerinde bazı aksamaları beraberinde getirmektedir. Ancak finansal krizin Katar için çok sarsıcı olmayacağı değerlendirilmektedir, zira 2009 yılında yeni LNG tesislerinin devreye alınmasıyla nakit akışı tekrar sağlanacaktır.

2022 FIFA Dünya Kupası'nın Katar'da yapılacak olması Katar'ın inşaat sektörünü farklı bir yörengeye çekmiştir. Ülke, organizasyon için altyapısını geliştirmek adına önümüzdeki 5 yıl için toplam 100 milyar harcama yapmayı planlamaktadır. 2010 yılında inşaat sektörü 6.6 milyar dolar iken, bu tutarın 2011 yılında %11.6 oranında artarak 7.5 milyar dolar olduğu düşünülmektedir. Dünya Kupası'nın burada yapılacak olması sadece yeni yatırımları etkilemekle kalmayıp, devam eden projelerin tamamlanmasını da hızlandıracaktır.

Bu çerçevede, ülkede demiryolu projelerine 25 milyar dolar, karayolu ağı projelerine 20 milyar dolar, yeni havalimanı yapımı projelerine 11 milyar dolar, yeni liman yapımı projelerine ise 5.5 milyar dolar harcama yapılması beklenmektedir.

Hükümet 2010-2013 yılları arasındaki turizm yatırımları için 20 milyar dolar tahsis etmiştir. 9 tane açık hava stadyumu yapımı ve varolan 1 tane stadyumun geliştirilmesi için 3 milyar dolarlık tahsis edilmiştir. Dünya Kupası açılış ve final maçları için Lusail Stadyumu seçilmiş ve bu stadyumun 2019 yılına kadar kapasitesinin 86.000'e çıkarılması öngörülmektedir.

2011 yılında Katar ikinci kez , 15. Asya Futbol Konfederasyonu Asya Kupası ev sahipliğini yapmıştır.

Katar 2022 yılına kadar, ülkedeki mevcut otel sayısını ikiye katlayarak 90.000'e çıkarmayı hedeflemektedir. Bu da beraberinde 3 yıl sürecek 17 milyar değerindeki bir projeyi getirmektedir.

METALÜRJİ

Katar ucuz enerji kaynaklarını girdi olarak kullanarak metalürji konusunda da bölgede önemli bir ülke haline gelmek arzusunda. Bu bağlamda, 1978 yılında kurulan QASCO Qatar Steel Co., Körfez'deki ilk entegre demirçelik tesisidir. Tesis 2007 yılında 4,2 milyon ton çelik kütük, çelik çubuk ve civata üretmiştir. Öte yandan, QP ile Hydro (Norveç) firmaları 2004 yılı sonunda %50-%50 ortaklıkla Mesaieed'te kurulması öngörülen QATALUM ilk aşamada yılda 585.000 ton alüminyum işleyecektir. Müteahhitliği SNC Lavalin (Kanada) tarafından üstlenilen tesis 2010 yılında hizmete girmiştir.

FİNANS

Katar'da 6'sı Katar orijinli olmak üzere 17 banka faaliyet göstermektedir. Katar orijinli Ahli Bank, Al Khaleeji Bank, Commercial Bank of Qatar, Doha Bank, International Bank of Qatar ve Qatar National Bank ve ayrıca Masraf Al Rayan, Qatar Islamic Bank ve Qatar National Bank isimli özel finans kurumları sektörün %80'ini oluşturmaktadırlar.

Arab Bank, Bank Saderat Iran, HSBC, Mashreqbank, BNP Paribas, Standard Chartered ve United Bank ülkede şubeleri kanalıyla faaliyet gösteren uluslararası bankalardır.

1997 yılında devlet tarafından özellikle KOBİ'lere kredi sağlamaya yönelik Katar Sanayii Kalkınma Bankası (Qatar Industrial Development Bank) kurulmuştur. Özel bankalar yakın geçmişe kadar devlet projelerinin finansmanına katkı sağlarken, devlet bütçesinin iyileşmesi ile birlikte özel bankalara bağımlılık oldukça azalmıştır. Özel bankalar içinde bireysel bankacılık ağırlık kazanmaya başlamış ve sektör oldukça rekabetçi bir duruma gelmiştir. Qatar National Bank toplam mevduatın %50'sini elinde tutmakta ve hükümetin finansal aktivitelerinin hemen hemen tamamını gerçekleştirmektedir.

Sigorta sektöründe ise ülkeye çalışma amaçlı gelen işçilere yeni getirilmeye başlayan özel sağlık sigortası ile sektörün canlandığı görülmektedir.

Doha Borsası (Doha Securities Market – DSM) 1998 yılında açılmıştır. Halihazırda 43 şirket ve 76 milyar dolar piyasa değeri ile Orta Doğu'daki en hareketli borsalardan birini teşkil eden DSM 30 Haziran 2009 tarihinde Qatar Exchange olarak faaliyet göstermeye başlamıştır. NYSE Euronext Qatar Exchange'in %20'sini satın almıştır.

Katar Finans Merkezi – Qatar Financial Center: 2005 yılı Mayıs ayında faaliyete başlayan merkezdir. Gelişmekte olan Katar ekonomisine ve büyük ölçekli hidrokarbon ve altyapı yatırımlarına katkı sağlanması amacıyla uluslararası bankaların, büyük finans kuruluşlarının ve çok uluslu şirketlerin temsilciliklerinin bu merkeze çekilebilmesi amaçlanmaktadır. Bunun için üç yıllık vergi muafiyeti, % 100 yabancı mülkiyet hakkı, kar üzerine düşük vergiler gibi imtiyazlar sunulmaktadır. Merkez halihazırda Barclays Bankası (İngiltere), Morgan Stanley (ABD) gibi uluslararası finans kuruluşlarına ev sahipliği yapmakla birlikte Dubai ve Bahreyn gibi merkezlerle rekabet etme gayretine girmiştir.

Katar Borsası'na kayıtlı şirketlerin açıklanan 2009 yılı ilk yarı bilançolarında karlılıklarının 2008 yılının aynı dönemine göre %8,9 oranında gerilediği görülmüştür. Açıklanan verilere göre 2009 yılında DSM'e kayıtlı 42 şirketin toplam karı 4,2 milyar dolar olmuştur. Verilere göre özellikle sigorta sektöründeki firmaların karları %34, sanayi sektöründeki firmaların karları ise %33 oranında gerilemiştir. Küresel kriz nedeniyle hükümetten güçlü bir destek alan bankalar ve

finans kuruluşlarının karlarında %4.5'lik bir artış olmuş, buna mukabil Commercialbank, Qatar Islamic Bank ve Qatar International Islamic Bank'ın karlılıklarında önemli düşüşler gözlemlenmiştir. Katar Hizmet Sektöründe faaliyet gösteren firmaların kar oranlarındaki artış da %5.5 seviyesinde kalmıştır.

TURİZM

Katar ekonomik çeşitlendirme politikaları kapsamında turizm alanında da önemli adımlar atmaktadır. 2010 yılı sonuna kadar yaklaşık 15 milyar dolarlık yatırım gerçekleştiren Katar, Arabistan Yarımadası'nda bir kültür merkezi haline gelmeyi öngörmektedir. Katar 2006 Asya Oyunları'nın ev sahipliğini üstlenmek için önemli yatırımlar gerçekleştirmiş ve spor alanında önemli tesisleri tamamlamıştır. Katar'ın 2016 Olimpiyatlarını üstlenmek için yaptığı başvuru başarısız olsa da, ülke 2011 Asya Kupası'nın ve 2022 Dünya Kupası'nın ev sahipliğini üstlenmiştir.

İslam Eserleri Müzesi'nin tamamlanması, otantik Souq Waqif'in restorasyonu gibi çalışmalar, Doha'nın bir kültür ve turizm merkezi haline gelmesini, Qatar Airways'in yatırımları ve Yeni Doha Uluslararası Havalimanı ise, ülkenin dünyanın önde gelen transit merkezlerinden biri haline gelmesini amaçlamaktadır.

Katar Turizm ve Fuarlar İdaresi'nin stratejik planı, Katar'da iş ve kongre turizmini geliştirmektir. Bu amaçla, her ne kadar 2009 yılında çalışmaları durdurulmuş olsa da, projelendirilen Doha Yeni Fuar Merkezi'nde 50.000 m²'lik bir fuar alanının yanı sıra, çeşitli restoranlar ve bir oteli içeren 112 katlı bir kule buluncaktır. Ayrıca Education City içerisinde 2.500 kişilik bir auditorium ve 500 kişilik bir tiyatro bulunduran Convention Center'in inşaatı da sürdürülmektedir.

Önceden de belirtildiği gibi Katar güçlü ekonomik yapısını, düşük nüfusuna rağmen ülkenin tanıtılmasında ve uluslararası arenada ayrı bir yer kazanması doğrultusunda kullanmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda Katar'ın bir "paket tatil" mekanı olmasından ziyade "kaliteli turizm" anlayışını sergilediği değerlendirilmektedir. Bu anlayışa örnek olarak Katar Milli Kütüphanesi, İslami Sanatlar Müzesi, lüks North Beach tatil merkezi gibi kültürel ve sportif alanların da önemsendiği yeni projeler gösterilebilir.

Katar'da yatak kapasitesinin çoğunluğu 5 ve 4 yıldızlı otellerde olmak üzere yaklaşık 7.500 civarındadır. Söz konusu yatak kapasitesinin 2016 yılında ise 80.000'e ulaştırılması öngörülmektedir. Ülkedeki lüks otel odası sayısının 2011 yılında 25.000'e çıkarılması, ayrıca Ulusal Müzenin ve diğer müzelerin yenilenmesi, yeni bir Kültür Köyü'nün inşasını da önümüzdeki 5 yılda turizm sektöründe hayata geçirilecek diğer başlıca projeler arasında yer almaktadır.

Katar yabancı sermaye mevzuatı, yabancı yatırımcıların yapacakları turizm yatırımlarına %100 oranında sahip olmalarına imkan tanımaktadır. Diğer taraftan, turizm yatırımlarına devlet tarafından çeşitli teşvikler uygulanmaktadır.

2022 FIFA Dünya Kupası'nın Katar'da yapılacak olması mevcut projelerin tamamlanmasını ve yeni yatırımlar için projelerin açıklanmasını beraberinde getirmiştir. Bu çerçevede hükümet 2010-2013 yılları arasındaki turizm yatırımları için 20 milyar dolar tahsis etmiştir. 9 tane açık hava stadyumu yapımı ve varolan 1 tane stadyumun geliştirilmesi için 3 milyar dolarlık tahsis edilmiştir. Dünya Kupası açılış ve final maçları için Lusail Stadyumu seçilmiş ve bu stadyumun 2019 yılına kadar kapasitesinin 86.000'e çıkarılması öngörülmektedir.

ULAŞIM

Ülkede demiryoluna 25 milyar dolar, karayolu ağına 20 milyar dolar, yeni havalimanı yapımına 11 milyar dolar, yeni liman yapımına ise 5.5 milyar dolar harcama yapılması beklenmektedir.

Halihazırda 7.790 km yol ağına sahip olan Katar'ın aşağıda da açıklanacak Doha otoyolu, iki ülkeyi denizden köprüyle birleştirecek Katar – Bahreyn köprüsü ve otoyolu gibi önemli yol projeleri bulunmaktadır. 2009-2014 yılları arasında Katar'ın, yol yapımı projelerine toplam 20 milyar dolar ayırması beklenmektedir.

Katar'ın en önemli ulaşım projesi Katar-Bahreyn Geçit Projesidir. Bahreyn ve Katar'ı doğrudan, Katar'ın batı sahili Zubarah ve Bahreyn'in doğu sahili üzerinden birleştirmek hedeflenmektedir. Bu geçitin 45 km uzunluğunda ve dünyanın en uzun deniz geçidi olması planlanmaktadır. Geçit aynı zamanda Bahreyn ile Suudi Arabistan Kral Fahd Geçiti'ni de birleştirecektir. Katar-Bahreyn Geçit projesi Körfez Sahil Demiryolu Hattının başlangıcı olarak görülmekte ve iki yönde de gelişmesi beklenmektedir. Bu çerçevede hattın İstanbul ve Oman'ı da kapsamı uzun vadede hedeflenmektedir. Projenin 5 yıl içerisinde tamamlanması hedeflenmektedir.

Demiryolu ağını geliştirmek adına gerçekleştirilen projelerden biri de GCC kapsamında yürütülen Körfez ülkelerini demiryolu ağı ile birleştirme projesidir. Projenin değeri 14.3 milyar dolardır ve 2016 yılında tamamlanması hedeflenmektedir.

Doha Uluslararası Havalimanı yapımına 9 milyar dolar (2011'de tamamlanması bekleniyor), Doha Limanı yapımına 7 milyar dolar, ulusal demiryolu ağı yapımına ise 17 milyar dolar tahsis edilmiştir.

Ülkede farklı işlevler gören 3 liman bulunmaktadır. Doha limanı konteynır ve genel ulaştırma amaçlı, Messaieed limanı sanayi ürünleri ve petrol sevkiyatını yapma amaçlı, Ras Laffan sanayii yerleşkesinde bulunan liman da doğal gaz sektörüne hizmet vermek amaçlı kullanılmaktadır. Dünyanın en büyük yeşil alan geliştirme projesi olan Yeni Doha Limanı projesi 7 milyar dolardır. Üç aşamada gerçekleştirilecek projenin ilk aşamasının 2014'te, tamamının ise 2025'te bitmesi öngörülmektedir.

Doha Uluslararası Havalimanı kapasitesi, Katar'ın ev sahipliğini yaptığı 2006 Asya oyunları öncesinde 7.5 milyon yolcu kapasitesine kadar çıkartılmıştır. Buna ilave olarak, 2003 yılında ülkenin halihazırdaki en önemli inşaat projelerinden birini teşkil eden, Yeni Doha Uluslararası Havaalanı'nın inşa edilmesi kararı alınmıştır. 11 milyar dolar tutarındaki 50 milyon yolcu kapasiteli Yeni Doha Uluslararası Havalimanı'nın inşaatı devam etmektedir. Havalimanının en büyük projesi olan terminal projesi TAV tarafından Japon Taisei firmasıyla birlikte sürdürülmektedir.

Katar Havayolları (Qatar Airways) da 1996 yılından beri büyümekte olup halihazırda 68 uçağı ile 80'in üzerindeki noktaya uçuş yapmaktadır. Katar Havayollarının filosunun 1020 yılına kadar 110'a ulaştırılması planlanmaktadır.

İLETİŞİM

Mart 2009 itibariyle Katar'da 1,8 milyon cep telefonu hizmeti abonesi mevcuttur. Sabit telefon hattı abonesi sayısı 238 bin, internet kullanıcısı sayısı da 351.000'dir. Katar ayrıca FLAG adı verilen ve İngiltere'den Japonya'ya 15 ülkeyi katederek dünyanın en uzun su altı fiber optik ağını oluşturacak iletişim ağına bağlanmayı planlamaktadır.

"Q-Tel" 1998 yılında kısmen özelleştirilmiştir. 2006 yılında ise sektörün rekabete açılması yönündeki bir karar doğrultusunda Katar iletişim sektöründe yeni bir yapılanma gündeme gelmiştir. Bu çerçevede, 2007 yılında yapılan bir ihale ile Vodafone Qatar QSC ülkenin 2. GSM operatörü haline gelmiş ve Mart 2009'dan itibaren sınırlı da olsa hizmet vermeye başlamıştır. Diğer taraftan, sabit hat alanında da QTel'in yanı sıra ikinci bir operatörün daha devreye girmesine ilişkin ihale de 2008 yılında Eylül ayında tamamlanmış, Vodafone Qatar QSC sabit hat alanında lisans almıştır.

ENERJİ

Katar Elektrik ve Su İdaresi Kahramaa, ülkenin kapsamlı yatırım projeleri ve hızlı nüfus artışı ile giderek artan elektrik ve su ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak 5 yıllık bir program sürdürmektedir. Bu bağlamda, öncelikle enerji sektöründe 2008-2010 döneminde, yıllık %12'lik ortalama talep artışı öngörüsü çerçevesinde, toplam kurulu gücün 4.200 MW'tan 7.900 MW'a, günlük su desalinizasyonu miktarının ise 662,4 milyon litreden 1,1 milyar litreye çıkarmıştır. Ayrıca Kahramaa, Elektrik Dağıtım Şebekesi Geliştirme Projesi'nin 9. aşama ihalelerini de 2009-2010 yılı bütçe dönemi içinde yapmıştır. Bu kapsamda, 99 trafo kurulması, 22 ana trafo merkezi inşası, 8 ana trafo merkezinin iyileştirilmesi, 297 km'lik yer altı kabloları inşası planlanmıştır.

2010 yılında ülkenin elektrik üretimi 22.4 TWh, elektrik tüketimi ise 22.3 TWh'dir. 2000 yılından beri elektrik üretimi %65, tüketimi ise %80 oranında artmıştır.

2007 yılında 7.aşaması (2 milyar dolar), 2008 yılında 8. aşaması (2,8 milyar dolar) ihale edilen sözkonusu Elektrik Dağıtım Şebekesi Geliştirme Projesi kapsamında kurulacak trafoların 2012-2013 yıllarında devreye alınması öngörülmektedir.

Diğer taraftan Kahramaa çeşitli rezervuarların ve 183 km'lik boru hattı iletim hattının inşası ile Ras Abu Fontas ve Ras Abu Fontas A Santrallerinden elde edilen suyun Kahramaa ana iletim hatlarına bağlanması projelerini de 2009 yılı içerisinde ihale edecektir.

Geçtiğimiz 8 yılda elektrik üretim ve dağıtımı için yapılan toplam harcama 7,8 milyar dolar olup, 2008-2010 yılında bu sektörde yapılacak toplam yatırımın 7,5 milyar dolar olması, sözkonusu yatırımların %75'inin elektrik üretim ve dağıtımı, %25'inin ise su sektörü için yapılması planlanmaktadır.

TÜRKİYE – KATAR EKONOMİK İLİŞKİLERİ

T.C. Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül'ün 5 – 7 Şubat 2008 tarihli Katar Ziyareti:

T.C. Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül Katar Emiri Şeyh Hamid Bin Halife El Tani'nin davetine icabetle 5-7 Şubat 2008 tarihlerinde Katar Devleti'ne resmi ziyarette bulunmuştur. Ziyaret sırasında Türkiye ve Katar arasındaki ticari ilişkilerin hukuki alt yapısını sağlamlaştıracak olan 'Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma' ile 'Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması' onay belgeleri teati edilmiştir.

Yapılan görüşmelerde 2007 yılı itibariyle dünyanın en büyük sıvılaştırılmış doğal gaz ihracatçısı konumuna gelen Katar ile ülkemiz arasında enerji alanında işbirliği yapılması konusu da gündeme gelmiştir.

Ayrıca Birleşik Arap Emirlikleri'nin, Bahreyn'in, Suudi Arabistan'ın, Oman'ın, Katar'ın ve Kuveyt'in üye oldukları Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) ile işbirliğinin derinleşmesi ve serbest ticaret anlaşmasının imzalanmasının önemi de vurgulanmıştır.

Söz konusu ziyaret sırasında, TOBB ve DEİK/Türk – Katar İş Konseyi işbirliğinde T.C. Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül ve beraberindeki heyet ile Katar Başbakanı ve Dışişleri Bakanı Hamad bin Jasim Al – Thani'nin katılımlarıyla Türkiye-Katar İş Forumu ve Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile Türk işadamlarının katılımlarıyla bu ülkede yaşanan sorunların görüşüldüğü bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

Katar Emiri Sheikh Hamad bin Khalifa al Thani'nin 17-18 Ağustos 2009 tarihli Türkiye Ziyareti:

17-18 Ağustos 2009 tarihlerinde Katar Emiri Sheikh Hamad bin Khalifa al Thani'nin ülkemize gerçekleştirdiği 2 günlük çalışma ziyareti, iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin gelişme trendi açısından büyük önem taşımaktadır.

Ziyaret sırasında iki ülke arasında 8 anlaşma, 3 protokol ve 4 mutabakat imzalanmıştır. Enerji alanındaki ilişkilerin somut projelere dönüştürülmesine yönelik bir Enerji Çalışma Grubu kurulması kararlaştırılmıştır. Bu çerçevede, Türkiye'nin Katar'dan LNG ithali ve uzun vadede iki ülke arasında bir doğalgaz boru hattı kurulması konuları söz konusu çalışma grubunda ele alınacaktır.

ANLAŞMALAR VE PROTOKOLLER

Anlaşmanın Adı	İmza Tarihi
Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması	11 Mart 1985
Hava Ulaştırması Anlaşması	3 Mayıs 1990
Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu (KEK) I. Dönem Toplantısı, Doha	18-20 Mayıs 1991
Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu (KEK) II. Dönem Toplantısı, Ankara	21-22 Ekim 2001
Yatırımların Karşılıklı Korunması ve Teşviki Anlaşması	25 Aralık 2001
Çifte Vergilendirme Önleme Anlaşması	25 Aralık 2001
Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu (KEK) III. Dönem Toplantısı Tutanağı, İstanbul	19-21 Kasım 2006

Çifte Vergilendirmeyi önleme anlaşması 11.2.2008 itibariyle yürürlüğe konmuş, ve vergiler açısından uygulama 1.1.2009 tarihinde başlamıştır. (Anlaşma metni için: <http://www.gib.gov.tr/index.php?id=1055>)

Yatırımların Karşılık Korunması ve Teşviki Anlaşması 2001 yılında imzalanmış ve 2008 yılı içerisinde yürürlüğe girmiştir. (Anlaşma metni için: <http://www.musavirlikler.gov.tr/upload/QA/yktk.pdf>)

Müzakerelerine Kasım 2005'te başlanılan ve son olarak 4. tur görüşmelerinin 2009 Nisan ayında gerçekleştirildiği Türkiye - Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakereleri devam etmekte olup 5. tur görüşmelerinin Eylül ya da Ekim ayında gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu (KEK) Eşbaşkanı Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'tir. I. Dönem Toplantısı 18-20 Mayıs 1991 tarihleri arasında Doha'da, II. Dönem Toplantısı 21-22 Ekim 2001 tarihleri arasında Ankara'da ve III. Dönem Toplantısı 19-21 Kasım 2006 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Devlet eski Bakanı Sayın Kürşad TÜZMEN'in Başkanlığında 2-4 Mayıs 2006 tarihlerinde Katar'a yapılan seyahatin olumlu yankıları sürmektedir. Özellikle yerli büyük firmaların Türk firmalarıyla bu pazarda ve diğer körfez ülkelerinde işbirliği yapmaları konusundaki isteklerinde ciddi bir artış yaşanmaktadır. 2005 yılında Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca ağırlanan Katar Kamu İşleri(Bayındırlık) İdaresi ASGHAL'in Genel Müdürü Sayın Zayed Mansour Al Khayareen, İstanbul Ticaret Odasının davetlisi olarak 4-8 Mayıs 2006 tarihlerinde İstanbul'a gitmiştir.

Katar'ın yerel bankalarından olan Doha Bank Türkiye'de bir temsilcilik açmıştır. Bu şekilde Doha Bankın, Türkiye'de bankaların garantisine gerek duyulmadan Katar'da faaliyet gösteren Türk firmalarına teminat mektubu vermektedir.

TİCARİ İLİŞKİLER

Türkiye – Katar ticaret ilişkisine bakıldığında 2001 yılından itibaren iki ülke arasındaki ticaret hacminin hızla büyüdüğü görülmektedir. 2009 yılında 375 milyon dolar olan ticaret hacmi 2010 yılında %9 oranında azalarak 339 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Yıllar İtibariyle Dış Ticaret (000 \$)

YIL	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
1997	9.428	14.070	-4.642	23.498
1998	10.247	63.408	-53.161	73.655
1999	7.551	14.168	-6.617	21.719
2000	9.963	11.313	-1.350	21.276
2001	8.402	5.779	2.623	14.181
2002	15.572	10.659	4.913	26.231
2003	15.688	8.310	7.378	23.998
2004	35.026	17.727	17.299	52.753
2005	82.045	50.725	31.320	132.770
2006	342.147	66.411	275.736	408.558
2007	449.963	29.643	430.320	479.606
2008	1.074.013	159.353	914.660	1.233.366
2009	289,362	85,652	151,397	375.014
2010	162.545	177.045	-14.500	339.590
2011	188.220	481.017	-292.797	669.237
2011/6	81.435	223.045	-141.610	304.480
2012/6	119.758	225.304	-105.546	345.062

Kaynak: TÜİK

Katar ile olan ihracatımız 2011 yılında önceki yıla göre %15.7 oranında artarak 188.220 milyon dolara ulaşmıştır. İthalattaki artış ise önceki yıla göre % 171 oranında gerçekleşerek 481.017 milyon dolara ulaşmıştır. Aynı yıl dahilinde toplam ticaret hacmi %97 oranında artarak 669.237 milyon ulaşmıştır. Ticaret hacmindeki artışa rağmen ihracatın ithalata oranı %0.39 oranında kalarak Türkiye aleyhine azalma kaydetmiştir. 2012 yılının dördüncü ayında ise ihracat

%25 artış göstererek 67 milyon dolara çıkmıştır. İthalatta ise %6 artış gerçekleşerek 145 milyon dolar seviyelerine gelmiştir.

Türkiye'nin Katar'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Dolar)

Ürün adı	2007	2008	2009
İşlenmemiş Alüminyum			78.491
Petrol Gazları Ve Diğer Gazlı Hidrokarbonlar	31.266		43.227
Etilen Polimerleri (İlk Şekillerde)	23.380	17.740	38.661
Eterler, Eter-Alkoller, Eter Fenoller, Fenoller, Peroksitler Vb. Türevleri	78.793	62.223	7.464
Sadece Azotlu Heterosiklik Bileşikler			5.013
Alüminyum Döküntü Ve Hurdaları			2.359.599
Koyun Ve Kuzuların Ham Derileri	1.274	397	537
Karışım Halinde Alkalibenzenler, Alkalinaftalenler	6.407	4.673	478
Metalleri/Metal Bileşiklerini İçeren Küller Ve Kalıntılar			183
İzole Edilmiş Tel, Kablo; Diğer İzole Edilmiş Elektrik İletkenleri; Fiber Optik K	512	0,122	169
Toplam	141.632	85033,122	2.533.822

Kaynak: DTM

Türkiye'nin Katar'a İhracatında Başlıca Ürünler (Dolar)

Ürün adı	2008	2009	2010
Elektrik Transformatörleri, Statik Konvertisörler, Endüktörler	43.881	109.073	17.757
Elektrik Kontrol, Dağıtım Tabloları, Mücehhez Tablolar	1.830	15.480	10.661
Demir/Alaşımsız Çelikten Profil	4.693	2.489	9.672
Demir/Çelikten İnşaat Ve Aksanı	82.997	20.456	8.420
Dokunmuş Halılar, Yer Kaplamaları (Kilim, Sumak, Karaman Vb)	2.596	4.358	7.156
İzole Edilmiş Tel, Kablo; Diğer İzole Edilmiş Elektrik İletkenleri; Fiber Optik	81.171	18.878	6.538
Yontulmaya, İnşaat Elverişli İşlenmiş Taşlar (Kayagan Hariç)	1.700	3.451	5.693
Kauçuktan Yeni Dış Lastikler	3.326	3.679	5.123
Petrol Yağları Ve Bitümenli Minerallerden Elde Edilen Yağlar	2.759	206	4.378
Diğer Mobilyalar Vb. Aksam, Parçaları	6.887	6.712	4.060
Toplam	231.840	184.782	79.458

Kaynak: DTM

Katar yalnızca iç üretimi olan belirli mal gruplarında (demir-çelik çubuklar %20, çimento %20 ve üre %30) bir koruma politikası izlemektedir. Bu çelik ve çimentodaki uygulamada fiyatlardaki hızlı artış nedeniyle 2009 yılı sonuna kadar %0 halinde uygulanmıştır. Bunun dışında tütün, tütün mamulleri ve alkollü içkilerde GV %100, müzik aletlerinde %15'dir. Domuz ve ürünleri ile uyuşturucular hariç başka bir yasak bulunmamaktadır. Alkollü içki, silah ve patlayıcılar özel izinle ithal edilmektedir. Fikir ve sanat eserleri sansüre tabidir.

Katar'a yapılan ihracatımızda başlıca ürünler demir ve çelik, elektrikli makine ve cihazlar, inşaat malzemeleri, ev tekstili ürünleri, gıda, mobilyalar ve taşıtlardır. Katar'ın dünya enerji fiyatlarının artışına bağlı olarak başlattığı kapsamlı yatırım projeleri ile paralel olarak, bu ülkeye yönelik ihracatımız inşaat malzemeleri sektörü ağırlıklı hızlı bir artış göstermiş, ancak ihraç ürünlerimizin çeşitliliği sınırlı kalmıştır. Özellikle inşaat projelerinin hızlandığı 2006 yılından itibaren Katar'a yönelik ihracatımız, demir çelik ürünlerinin lokomotifliğinde hızla artmıştır.

Katar'da başta inşaat malzemeleri ve kimyasalları olmak üzere, otomotiv ve yedek parçaları, iş makineleri, mobilya, gıda sektörlerinde ayrıca, müteahhitliğin yanı sıra, turizm ve sağlık olmak üzere çeşitli hizmet alanlarında de ülkemiz firmaları açısından önemli bir potansiyel bulunmaktadır. Türk firmaları bu potansiyeli değerlendirerek ihracat alanı çeşitliliğinden faydalanmalıdır.

Dünya enerji fiyatlarındaki düşüşe bağlı olarak kamu ihalelerinin dondurulması ve özel sektör gayrimenkul projelerinin durması sonucunda 2008 yılı son çeyreğinde Katar'a yönelik demir-çelik ihracatımız kesilmiştir. Elinde yüksek miktarda stok kalan Katar'ın en büyük ithalatçısı QASCO ithalatı durdurduğu gibi, Mesaieed'deki tesislerini bakıma almış ve 850 çalışanının işine son vermiştir. Kısaca değerlendirmek gerekirse, ihraç ürünlerimizin çeşitliliğinin kısıtlı kalması ve büyük oranda Katar'ın altyapı projelerine paralel olarak talebinin arttığı demir-çelik'te yoğunlaşmış olması, bu ürüne olan talebin aniden kesilmesiyle ihracatımıza doğrudan yansımış bulunmaktadır.

MÜTEAHHİTLİK

T.C. Doha Büyükelçiliği Ticaret Müşavirimizden alınan bilgiye göre Türk müteahhitlik firmalarının Katar'da tamamladığı ve sürdürmekte olduğu projelerin toplam tutarı 8,3 milyar doları aşmıştır. 2004 – 2009(ilk yedi ay) yılları arasında ise Türk müteahhitleri Katar'da yaklaşık 7,4 milyar dolar değerinde toplam 43 proje gerçekleştirmiştir.

2012 yılına gelindiğinde ise Türk firmalarının Katar'da şimdiye kadar üstlendikleri toplam proje sayısı 66 iken, toplam proje tutarı da 7.6 milyar dolardır.

	Proje Bedeli
2005	451.118
2006	2.042.737
2007	1.458.312
2008	798.745
2009	1.533.663
2010	907.494

Kaynak: DTM

Katar'da faaliyet gösteren Türk firmaları enerji ve enerji harici sektörlerin alt ve üst yapı projelerinde önemli inşaat ve müteahhitlik işleri üstlenmişlerdir. 2005 – 2010 yıllarında yukarıdaki tabloda performansı gösterilen Katar'daki Türk müteahhitlik sektörü yatırımları günden güne artmaktadır.

Üstlenilen projeler arasında Mesaieed limanı ve Ras Laffan Limanı, Doha Uluslararası Havalimanı inşaatları, Katar İslam Eserleri Müzesi, Kongre ve Sergi Merkezi ve çeşitli bina inşaatları, Teksas Üniversitesi Kampüsü, Ras Abou Abboud Yolu, Teknopark, Al Shaqab Manej ve Atçılık Akademisi, etan taşıma hattı, yerüstü petrol taşıma hattı, Qatargas sıvı doğal gaz tesisi, Pearl sıvı yakıt projesi, doğalgaz boru hattı, Kuzey Otoyolu Projesi, çimento fabrikası modernizasyonu, Rasgas çelik konstrüksiyonu, çelik, paslanmaz çelik, cam, çeşitli elektromekanik işler gibi projeler sıralanabilir.

Ülkedeki hızlı büyüme sonucu ortaya çıkan yüksek enflasyon son dönemde müteahhitlik sektöründe Katar'da faaliyet gösteren firmalarımızın karşılaştıkları en önemli sorundur. Sürdürülen yoğun alt ve üst yapı yatırımları özellikle yapı malzemelerinin fiyatlarının hızla yükselmesine yol açtığı için bu sorun genel anlamda Katar'da faaliyet gösteren tüm müteahhitlik firmalarının ortak sıkıntısı haline gelmiştir.

Son dönemde dünya finans piyasalarında yaşanan kriz, Katar ve Körfez'de sürdürülen kapsamlı projeleri etkilemiş ve yapı malzemeleri fiyatlarını halihazırda istikrara kavuşturmuşsa da önümüzdeki dönemde yoğunlaşması beklenen inşaat yatırımlarının Katar pazarındaki kritik arz-talep dengesini yeniden bozması ve fiyatların tekrar artması sürpriz olmayacaktır.

KARŞILIKLI YATIRIMLAR

Katar Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde kurulan Katar Yatırım İdaresi (QIA – Qatar Investment Authority <http://www.qia.qa/QIA/>) ile T.C. Başbakanlık Yatırım ve Destek Ajansı arasında kapsamlı bir işbirliği başlatılmış, bu çerçevede QIA'nın GAP kapsamında olası yatırımları ve potansiyel gayrimenkul yatırımları değerlendirilmeye başlanmıştır. QIA şirketlerinden Barwa ve Qatari Diar

Türkiye’de şirket kurma çalışmalarını tamamlamış ve çeşitli arazi alımları gerçekleştirmiş, Al Wesal medya sektöründe bir yatırım yapmış, Hassad Food da tarım ve gıda alanlarında yatırım yapmak amacıyla şirket kuruluşu çalışmalarına başlamıştır. Beraber. Başbakan Tayyip Erdoğan'ın Katar Ziyaretinde Katarlı Hassad Food, Türkiye'den Bahçivan Gıda Arasında 500 Milyon Dolarlık Gıda, Tarım ve Hayvancılık Anlaşması imzalanmıştır.

2002-2008 yılları arasında Katar’dan Türkiye’ye gelen uluslararası doğrudan yatırım 126 milyon dolardır. 2009’da Türkiye’de yatırımı olan Katar firmalarının sayısı 16’ya çıkmıştır. En son Nisan 2010 ayı içerisinde Katar havayollarının Türkiye’yi sefer listesine eklemesiyle Katar Türkiye’ye seferi olan tek Körfez ülkesi olmuştur. Diğer yandan 40 milyar dolar büyüklüğe sahip Katar Yatırım Ajansı, Türkiye’de bir holdingle Atv-Sabah ihalesine girmiş olup yüzde 25’lik ortaklık payı için 125 milyon dolar ödemiştir.

Öte yandan, Katar’daki Türk firmalarının yatırımları esasen müteahhitlik sektörüne bağlıdır. Müteahhitlik firmalarımızın tamamladıkları veya sürdürmekte oldukları projelerin toplam tutarı 7.3 milyar doları aşmıştır. Söz konusu projeler arasında, Yeni Doha Uluslararası Havalimanı, Katar İslam Eserleri Müzesi, Kuzey Otoyolu Projesi, Eğitim Şehri Kongre Merkezi, Mesaieed ve Ras Laffan Liman İşleri gibi prestij projelerinin yanısıra, çeşitli bina inşaatları, GTL, LNG ve petrokimya tesisleri ve boru hatları bulunmaktadır.

Toplam iş hacmindeki payları itibariyle pazar ülkeler arasında yapılan kıyaslama 1972 -2009 dönemindeki genel tablo ile birlikte değerlendirildiğinde 2008 yılında ilk 5 arasında yer alan Kazakistan ile S. Arabistan'ın yerlerini 2009 yılında Cezayir ve Katar almıştır.

Gündemdeki Konular

İki ülke arasında enerji alanında kurulacak kapsamlı işbirliği ülkelerarası ilişkinin temelini teşkil etmektedir. 2009 yılı Ağustos ayında Katar Emiri Şeyh Hamad bin Khalifa al Thani'nin ülkemize gerçekleştirdiği 2 günlük çalışma ziyareti sırasında Katar Emiri'nin, gerek Cumhurbaşkanımız Sayın Abdullah Gül ve Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'la gerçekleştirdiği görüşmelerde, gerek yapılan heyetlerarası görüşmelerde iki ülke arasında enerji alanında bir işbirliğinin başlatılması gündemin ana maddelerinden birini teşkil etmiştir.

Ziyarete Türkiye'nin kaynak çeşitliliğini sağlamak amacıyla Katar’dan LNG ithali ve uzun vadede iki ülke arasında bir doğalgaz boru hattı kurulması konularının ele alınacağı bir Enerji Çalışma Grubu kurulması kararlaştırılmıştır. Bu çerçevede, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Sayın Taner Yıldız başkanlığında bir heyetimiz de 6-8 Ekim 2009 tarihlerinde Katar’ı ziyaret ederek sözkonusu Çalışma Grubu’nun kurulmasına ilişkin bir mutabakat zaptı imzalamış ve çeşitli görüşmelerde bulunmuştur.

Diğer taraftan, 3-6 Ekim 2009 tarihlerinde İTO tarafından Doha'da gerçekleştirilen Katar I. Türk İhraç Ürünleri Fuarı vesilesiyle Katar'ı ziyaret eden Sanayi ve Ticaret Bakanımız Sayın Nihat Ergün ve İTO yetkililerinin Katar Başbakanı Sheikh Hamad bin Jassim bin Jabr Al Thani ile gerçekleştirdikleri görüşme sırasında, Katar Başbakanı, iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi açısından fuarların önemine atıfta bulunmuştur. Katar'da Türk ürünlerinin daimi sergilenmesi amacıyla bir merkezin hayata geçirilmesinin yararlı olacağını belirtmiş ve bu amaçla arsa tahsisi de dahil gerekli desteğe hazır olduklarını ifade etmiştir.

İkili ticari ve ekonomik ilişkilerimizin geliştirilmesi ve bu meyanda, Türk ürünleri ve kalitesi tanıtılarak Katar'a olan ihracatımızın çeşitlendirilmesi açısından faydalı olabilecek bu tip oluşumun takibi halihazırda sürdürülmektedir.

Fırsatlar ve Tehditler

Türkiye'nin Katar'daki olumlu imajı ve coğrafi yakınlığı Katar'a yatırım yapacak Türk firmaları için büyük önem arz etmektedir. Düşük nüfusu, bir kaç büyük şirket tarafından kontrol edilen pazarı, alım gücü çok yüksek yerli ve batılı nüfusun sayıca az (yerel nüfus 250.000 civarındadır); alım gücü düşük, çoğunlukla Hint altkıtasından gelen işçilerin ise sayıca fazla olması, Katar pazarında beklentilerin doğru konumlandırılmasını gerektirmektedir. Tüketim alışkanlıkları farklı olduğundan her sektörde fırsat yakalamak güç olmaktadır.

Katar'ın hızlı gelişen ekonomisi ve büyük altyapı yatırımları, başta inşaat malzemeleri ve kimyasalları olmak üzere, otomotiv ve yedek parçaları, iş makineleri, mobilya, gıda, müteahhitlik, turizm, sağlık sektörlerinde firmalarımız açısından büyük potansiyel taşımaktadır.

Katar'da başarılı faaliyetler yürütmek, Katar'da etkin ve aktif bir temsile bağlıdır. Katarlı alıcı kuruluşlar ve iş çevreleri, gerek ticarete, gerek müteahhitlik sektöründe Katar'da yerleşik bir firmayı tercih ettikleri için aktif temsilci bulunduran firmalar Katar pazarındaki eksiklikleri yakından görme ve buna anında müdahale edebilme şansına kavuşmakta, müteahhitlik sektöründe de doğru fiyatlandırma yapabilmektedirler.

Arz güvenliği gerektiren Katar pazarının küçük ancak yeniliklere hızlı cevap veren yapısı, pazardan pay almak isteyen firmalarımızın arzı ve talebi sürekli olarak takip etmelerini gerektirmektedir. Fakat, devlet tekelleri, oligopoller ve lojistik imkanlarının yetersizliği gibi olumsuzluklar fırsatlardan yararlanılmasını zorlaştırmaktadır.

Katar mevzuatında Katarlı ortağın %51 paya sahip olma zorunluluğu bulunmaktadır. Ayrıca, şirket kuruluşu, ticaret ve ihale mevzuatının yeterince şeffaf olmaması gibi etkenler profesyonel bir hukuki desteği zaruri kılmaktadır.

Diğer taraftan, özellikle müteahhitlik sektöründe faaliyet gösteren firmaların; ihaleyi gerçekleştiren idareler ile yapılan raporlama-yazışmalar, yüksek iş güvenliği standartları ve bunların uygulanması konusunda uluslararası iş tecrübesine sahip olmaları gerekmektedir. Aksi takdirde bu firmaların ihaleleri üstlenme veya üstlenseler bile bitirebilme şansları bulunmamaktadır.

Katar'ın nüfusunun azlığı, özellikle yerel nüfusun 250.000 civarında olması, etkin bir ilişkiler ağını önemli kılmaktadır. Katar'da yerleşik firmalar, zaman içerisinde sağlam bir ilişkiler bütünü oluşturarak pazardaki yerlerini sağlamlaştırmakta, diğer taraftan tamamladıkları başarılı projeler ve gösterdikleri performansla yerlerini sağlamlaştırmaktadırlar.

T.C. Doha Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, firmalarımızın Katar'a yerleşmek konusundaki kararlarında tavsiyelerde bulunmakta ve şirket kuruluşlarında dikkat etmeleri gereken hususlarda firmalarımızı aydınlatmaktadır.

EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLERDE KARŞILAŞILAN ZORLUKLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Katar pazarının sunduğu imkanların yeterince değerlendirilememesinin bir kaç ana nedeni bulunmaktadır:

1. Katar pazarının sunduğu imkanlar ve bu ülkede iş yapma koşulları firmalarımız tarafından bilinmemektedir. Örnek olarak vermek gerekirse, Katar'ın en büyük işvereni konumundaki Qatar Petroleum ve Kahramaa (petrol, elektrik ve su) tarafından açılan altyapı ihalelerinde kullanılacak inşaat malzemelerinin bu kuruluşlara akredite olan şirketlerden temin edildiği, firmalarımızın kapsamlı altyapı ihalelerine malzeme temininin ancak sözkonusu kuruluşların "vendor" listesine kayıt olmaları ile mümkün olabileceği bilinmemektedir.
2. Katar'da şirket kuruluşunda Katarlı ortağın %51 paya sahip olması zorunluluğu, bu ülkede iş yapmak isteyen Türk müteşebbislerimizi tereddüte düşürmektedir. Diğer taraftan, Katar mevzuatının yeterince şeffaf olmaması, mutlak surette profesyonel hukuki desteği zaruri kılmaktadır.
3. Pazarın küçüklüğü ve yerleşmiş iş yapma alışkanlıkları, pazara giriş konusunda caydırıcı olmaktadır.
4. Türk sanayiinin kabiliyetleri ve kalitesinin bilinmemesi de ihracatımızın çeşitlendirilememesinde ayrı bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır.
5. Bankacılık – Yüksek Komisyon Maliyetleri: Katar bankaları, Türk bankaları tarafından verilen teminat mektuplarını kabul etmemekte, firmalarımız üçüncü bankalar aracılığıyla işlemlerini gerçekleştirmektedir. Türk firmaları özellikle her iki ülke bankalarının ayrı ayrı komisyon almaları nedeniyle maliyetlerin yükseldiğini belirtmektedir. Halihazırda herhangi bir Türk

bankasının Katar'da bir şubesi bulunmamaktadır. Ancak Doha Bankası'nın Türkiye'de bir şubesi bulunmakta ve Türk firmalarına teminat mektubu sağlayabilmektedir.

6. Türk Sürücü Ehliyetlerinin Katar'da Geçerli Olmaması: Avrupa ülkeleri vatandaşlarının sürücü ehliyetleri Katar'da geçerli olduğu halde Türk sürücü ehliyetleri bu ülkede geçerli olmayıp Türk işçileri ve operatörler için Katar'da yeniden sürücü ehliyeti alınması gerekmektedir. Ehliyet alma süreci aylarca sürebilmektedir. Bu vaktin uzaması da müteahhitlerimizin iş bitirme konusunda zaman kaybına uğramalarına ve maliyetlerin yükselmesine neden olmaktadır. Türkiye'nin Avrupa Birliği adayı bir ülke olduğu vurgulanarak Türk vatandaşlarının Avrupa ülkeleri vatandaşları ile aynı kategoride işleme tabi tutulmalarının sağlanması personel seviyesinin hızlandırılması açısından yararlı olacağı değerlendirilmektedir.
7. Projeler kapsamında istihkak ödemeleri gecikebilmektedir. Malzeme tedariki konusundayaşanan sıkıntılar ve hızlı fiyat artışları dolayısıyla karşılaşılan kayıplar, projelerin "lump sum" ihale edilmesi nedeniyle karşılanamadığı için projelerde önemli riskler ve kayıplar yaşanmaktadır.
8. Çalışma hayatına ve şirket kuruluşuna ait mevzuatın sıklıkla değişmesi, ayrıca ihale sisteminin de henüz yeteri kadar şeffaf olmaması da Katar'da iş yapan Türk firmalarının karşılaştıkları sorunlar arasındadır.

Kaynaklar

DTM İGEME Katar Ülke Raporu 2009

Economic Intelligence Unit, Country Profile, Qatar April 2010

IMF Qatar Statistics Appendix March 2010

Qatar Central Bank, Quarterly Statistics Bulletin, December 2009

Qatar National Bank, Qatar Economic Review, 2009

T.C. Doha Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

TÜİK Türkiye-Katar 2005-2010 Dış Ticaret İstatistikleri

Türkiye Müteahhitler Birliği İnşaat Sektörü Analizi Raporu, Nisan 2010

U.N. Human Development Report 2009

Faydalı Linkler

Katar Kalkınma Planlaması Genel Sekreterliği; <http://www.planning.gov.qa>

Katar Merkez Bankası; <http://www.qcb.gov.qa>

Katar Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı; <http://www.mec.gov.qa/en/index.php>

Katar Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı, Yatırım Teşvik Dairesi; <http://www.investinqatar.com.qa>

Katar Petrolüm Şirketi; <http://www.qp.com.qa/qp.nsf>

Katar Bayındırlık İdaresi; <http://www.ashghal.gov.qa>

Katar Uluslararası Fuarçılık Merkezi; <http://www.qiec.com.qa>

Katar Enerji Şehri – Lusail; <http://www.energycity.com>

Pearl Qatar Yerleşkesi; <http://www.thepearlqatar.com/main.aspx>

T.C. DOHA BÜYÜKELÇİLİĞİ

Al İstiqlal Street No:21 Dafna Doha-Qatar Posta Adresi: P.O.Box: 1977

Telefon: +974 495 13 00

Faks: +974 495 13 20

E-Posta: tcdohabe@qatar.net.qa

T.C. DOHA BÜYÜKELÇİLİĞİ TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Posta Adresi: P.O. Box 39217, Doha, State Of Qatar

Müşavirlik Adresi: Jawaan Str. Retaj Business Center No: 215 Al Sadd - Doha

Telefon: +974 434 21 30

Faks: +974 434 21 28

E-Posta: dtodoha@gmail.com

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

TOBB Plaza Talatpaşa cad. No:3 Kat:5 34394 Gültepe Levent İstanbul

Telefon: 0 212 339 50 00 (pbx)

Faks: 0 212 270 30 92

E-posta: info@deik.org.tr

Web: www.deik.org.tr

Yönetim Kurulu Başkanı:

İcra Kurulu Başkanı:

Genel Sekreter:

M. Rifat Hisarcıklıoğlu

Rona Yırcalı

Bahri Can Calıcıoğlu